

Аврам Шмулевич – мој саговорник је московски политиколог и новинар (област – међународни односи) **Михаил Чернов**, представник „Асоцијације за пограничну сарадњу“ у земљама Средње Азије и Кавказа.

Тема нашег разговора су догађаји у арапском свету и шта они значе у стратешкој перспективи за Русију и Израел.

Ви се бавите проблемима земаља Средње Азије и Кавказа. Како се са те тачке посматрања виде дешавања у арапским земљама, тзв. арапске револуције, и хоће ли оне утицати на друге исламске земље, укључујући и оне из Средње Азије, и са Кавказа? Хоће ли Русија, као стари савезник арапског света, и као земља са знатним муслиманским становништвом, бити дотакнута њима?

Михаил Чернов – То што се данас дешава у арапским земљама јесу догађаји епохалних размера. То је нешто више од самих револуција. То је процес који има своју унутрашњу позадину у свакој арапској држави. Али, у исто време, то је и општи процес. Револуционарне процесе у арапским земљама су иницирали Американци, били су лансирани јавно, са јавно објављеним циљевима. Ако погледамо те програме, које су САД имале у односу на Арапе, пре свега су у питању хуманитарни програми. Суштина тога што се данас дешава у арапским земљама, чак није ни револуција, већ еманципација арапских маса кроз демократске, и фактички, проамеричке револуције. И то је врло „тврда“ чињеница.

Аврам Шмулевич – Шта значи „еманципација арапских маса“?

Михаил Чернов – Еманципација, то је приближно исто оно што се дешавало са

Арапске револуције као почетак насилног преуређења света

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

Јеврејима у Европи у XIX веку. То је време када су Јевреји напуштали традиционални начин живота, и када је била ослобођена колосална енергија која се реализовала уласком Јевреја у савремено друштво. Ушли су кроз све могуће канале, кроз заузимање озбиљних позиција у свим сферама живота, било да је то политика, економија, идеологија или свет криминала. Јевреји су престали да буду народ који живи тамо негде, у гетоу, по страни, ван контекста општег западног развоја, западне културе, и врло су жустро ушли у савремени свет. У многим су земљама преврнули тај свет. У многим су земљама играли одлучујућу улогу, на пример, у руским револуцијама, грађанском рату, изградњи социјалистичког друштва. Била је створена држава Израел, а то је такође револуција, то јест Јевреји су у свим земљама света, истовремено и снажно ушли у савремени живот. То је започето у XIX веку, и догађало се до средине XX-тог века.

Погледајмо ситуацију око нафте – она у Европу стиже из Северне Африке, са Блиског истока, из Русије, и из Северног мора. То што долази из Северног мора, контролишу Англосаксонци, то што стиже из Северне Африке, сада је под ударом у Либији, и под ударом серије проамеричких револуција у свим државама Северне Африке.

Аврам Шмулевич – То је упечатљиво, али Арапи у потпуности припадају савременом свету. Они нису угњетена мањина, дискриминисани део становништва.

Михаил Чернов – Арапске масе нису припадале савременом свету. У савремени свет су улазиле уске елите арапских држава, са суровим ауторитативним режимима. Суштина је у томе, што су, говорећи речима Обама, Арапи јавно обзнанили, да они желе да живе исто тако добро и слободно (по њиховом схватању), као што се живи на Западу, да су престали да их задовољавају аутократски, затворени војни и полувојни режими, и да не желе да буду људи другог реда.

Аврам Шмулевич – Имате у виду арапске масе?

Михаил Чернов – И арапске масе и арапске државе. То је прелаз из Трећег у Први свет. То је главна суштина процесâ који се одвијају. Сама текстура ће се формирати постепено, али оно главно већ се десило. Арапи су престали да буду „тиквани“, престали су да буду „тиквани“ у међународним односима, за ЕУ и САД. Разумљиво је, да такву појаву као што је еманципација, прати страховита ерупција енергије. И та се ерупција

данас само „загрева“. Десила се прво у Тунису, потом у Египту. Сада се покрећу многе земље, у којима ће се, највероватније, такође десити. Узимајући у обзир географију арапског света и његов значај на плану ресурса, реч је о процесу планетарних димензија. А ако промишљамо конкретне револуције у Северној Африци, које су се већ догодиле или се дешавају, и револуције у другим земљама на Блиском истоку, које ће се десити и које већ, суштински почињу, ми ћемо приметити, да су та збивања веома јак ударац, у првом реду, за Европу. Све што се данас дешава у Северној Африци, директно се тиче Европе. Где нам се одвијају основни догађаји? Рат у Либији, револуције у Тунису и Египту, оштро компликовање ситуације у Мароку и Алжиру. Ако погледамо на карту ценовода Медитерана, запазићемо врло интересантне ствари. Основни гасоводи и нафтоводи из земаља Северне Африке ка Европи јесу они из Алжира, преко Туниса, ка Италији, и из Либије ка Италији. То јест, добијамо врло јак удар по Европској Унији. Узгред, у ЕУ се јављају врло озбиљни проблеми повезани са имиграцијом. Мароко је блиско повезан са Шпанијом. Дестабилизација у Мароку значи врло озбиљне имиграционе токове ка Шпанији. Дестабилизације у Алжиру и Тунису значе врло озбиљне имиграционе токове ка Француској. Рат у Либији јесте озбиљан имиграциони проблем за Италију. И даље, за целу Европу. И ток имиграната у Европу, појачаће се, не само из тих држава, већ и преко њих. Области арапског, јужног Медитерана, иначе су биле основни проводници нелегалне имиграције у Европу, када су Туарези водили преко њих караване из црне Африке. Сада се ти путеви активизирају, и по њима ће кренути велика маса народа. То је врло озбиљан имиграциони и политички притисак на Европу. И друго, врло јак енергетски притисак. Европа има два основна снабдевача гасом преко ценовода – Северну Африку (Алжир) и Русију (и државе бившег СССР-а, чије испоруке иду преко Русије). Погледајмо ситуацију око нафте – она у Европу стиже из Северне Африке, са Блиског истока, из Русије, и из Северног мора. То што долази из Северног мора, контролишу Англосаксонци, то што стиже из Северне Африке, сада је под ударом у Либији, и под ударом серије проамеричких револуција у свим државама Северне Африке. То што долази из Русије, такође је под знаком питања, услед слабости Руске Федерације, и због њене, често неразумљиве политике. Блиски исток и Персијски залив – то су све зоне нестабилности. Крајња тачка тих револуција биће Саудијска Арабија.

Аврам Шмулевич – И шта ћемо имати на крају?

Михаил Чернов – Врло озбиљно заоштравање позиције Европске уније, и јачање француско-немачког језгра у ЕУ. Сада Американци реализују притисак на Европу, приморавају Европљане да започињу нове војне програме, милитаризацију. Посебно је испровоцирано европско мешање у Либији.

Десиће се заоштравање у односу на све земље из којих стижу ресурси, енергенти (угљен-водоници), уран. Европљани ће нешто морати да учине са Северном Африком,

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

тај им је театар познат, северноафричке земље биле су некада њихове колоније, и војно учешће ван европских граница одиграваће се баш на северноафричкој позорници. Европљани већ ратују у Либији, за сада неуспешно, али какав год био исход либијске кампање, они ће анализирати своје искуство и изводити одговарајуће закључке. Од неубедљиве и лажљиве демократске реторике, они ће прећи ка успостављању војне контроле над локацијама где су налазишта нафте, и ка тврдој контроли миграцијâ. Оно што ми видимо, јесте да Американци, који су идеолошки и операционално на челу у Северној Африци, сада ту увлаче Европу.

Државе континенталне Европе значајно заостају по војно-мобилизационом потенцијалу у односу на САД, Велику Британију и чак Русију, и мораће га брзо појачавати (заостајање се примећује и по томе што су Европљани потпуно беспомоћни у Либији). А повећавати војно-мобилизациони потенцијал унутар ЕУ могу две државе – Немачка и Француска.

Посредно, то ће бити ударац и за Русију, јер ће се управо тако нервозно Европљани односити и према Руској Федерацији. Русија је један од главних извора енергената за Европу, при томе је слаба, и све више клизи у хаос – нестабилност на Кавказу, и у другим регионима само ће се увећавати, и обавезно ће стићи у велике градове. И Европа ће на конфликте око нафте и гаса (као на пример са Украјином и Белорусијом), реаговати далеко нервозније. Ситуација ће постати слична оној која је била уочи Другог светског рата: Европа са огромном економијом, потпуно је одсечена од угљен-водоника, извора сировина, и са англосаксонским државама које је провоцирају на војно мешање, сада у Северној Африци, а потом, могуће, и на кораке на руско-кавказско-средњоазијском правцу. Европу приморавају, да путем силе, спроводи експанзију. У Европи, фактички, узгајају новог Хитлера.

Аврам Шмулевич – Што се тиче „новог Хитлера“ – ипак, ако је могуће, мало подробније.

Михаил Чернов – Сада Европу приморавају да оштро радикализује своју политику. Како унутрашњу, у односу на имигранте из муслиманских земаља, који већ чине знатан проценат становништва и постају интерна претња у области безбедности, социјалне безбедности, тако и спољашњу – у економском смислу моћна, Европа ће се одупирати због одсуства енергената. И у условима окружујуће нестабилности, Европа ће бити присиљена да ојача свој војни фактор. Осим тога, и контролу над имигрантима. Европа ће морати да се брзо мобилише и против спољашње опасности – лишавања енергената, и против унутрашње опасности – имигрантске претње, што ће значити чврсту контролу

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

над муслиманским становништвом Европске Уније, и истовремено његову интеграцију у европско друштво. У вези с тим, кретање ЕУ за америчком политиком демократизације, донекле је логично и због унутаревропских разлога.

Државе континенталне Европе значајно заостају по војно-мобилизационом потенцијалу у односу на САД, Велику Британију и чак Русију, и мораће га брзо појачавати (заостајање се примећује и по томе што су Европљани потпуно беспомоћни у Либији). А повећавати војно-мобилизациони потенцијал унутар ЕУ могу две државе – Немачка и Француска. Слично се десило пред Други светски рат – Немачка се мобилисала, присајединила себи Аустрију и Чехословачку, пре свега, њихове индустријске и људске ресурсе, а затим, 1940. године, суштински, и Француску, када је индустријски потенцијал, и у окупираној Француској, и у зони владе у Вишију, радио за Немачку. Немачка има озбиљно искуство мобилизације и врло јаку привреду, док Француска има озбиљну армију у континенталној ЕУ и нуклеарне снаге – другу неопходну компоненту. Сходно томе, мора се појавити и одговарајућа мобилизациона идеологија и некаква мобилизациона структура или личност. „Нови Хитлер“ – условно, а не обавезно, мора бити толико негативан као Хитлер, али мора бити човек који ће, суштински, испуњавати дату улогу – Хитлера, Наполеона, назовите то како хоћете. Човек или структура, то може бити и неколико људи, „колективни Хитлер“. Оно што је главно јесте суштина догађаја – Европу утерују у тор, Европу провоцирају да буде активније војно и политички присутна у Северној Африци, на територији Руске Федерације и суседних држава.

Аврам Шмулевич – Зашто је, по тој логици, милитаризација, војно јачање Европе, потребно Америци? Данас је Европа економски упоредива са Америком, али је слаба на војном плану, и стога не прети америчкој светској доминацији. Али, Европа која је моћна и у војном, и у економском смислу, може изазвати ту светску доминацију, као минимум може потиснути САД. Имајте у виду, последњих година у многим антиутопијама које су изашле на Западу, појавила се тема војног антагонизма у будућности између САД и Европе, рецимо, у филму „V – значи вендета“ – то је рат САД и Енглеске, у другом, САД и континенталне Европе. Сећам се фотографија америчких тенкова у Ираку, са натписима – на Париз! То је било када су Американци ушли у Ирак, и то је изазвало снажан протест Француске и излив антиамериканизма међу Французима и узвратна антифранцуска расположења. Дакле, тензије постоје, чак и данас. Шта ће Американцима још и Европа као војна суперсила?

Михаил Чернов – Американци имају врло озбиљне проблеме унутар своје државе – економске, социјалне, културне, речју, разне. И како се то већ дешавало, они их покушавају решити на рачун рата, и на рачун тога што ће их експортирати у спољашњи свет, то јест, јачање Европе и ослобађање енергије Арапа и муслимана, потребно је зарад великог рата. Он неће угрозити постојање САД и директно их неће дотаћи. Јасно

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

је, да ма како Европска Унија војно јачала, до САД она не може домаћити. Сада у свету нема државе која би се могла поредити са САД у војном смислу.

Аврам Шмулевич – За САД расте други проблем, са којим нешто ваља чинити – Кина. Кина је независна, њени економски ресурси су врло велики, она диверзификује своје изворе угљен-водоника, везана је и за руску нафту и гас, и за казашке, средњоазијске и блискоисточне енергенте. Она сада гради однос субординације са Пакистаном, добијајући преко његове територије приступ Индијском океану (лука Гвадар). Какве полуге притиска, у тој шеми, имају САД према Кини?

Михаил Чернов – Ето, Ви сте сада набројали регионе који су Кини важни. И свуда се шири зона нестабилности. Ако осмотримо географију револуцијâ које су се десиле у арапском свету, запазићемо, да се оне померају са запада на исток. И тако ће се оне и помицати – тај талас, на крају крајева, биће усмерен на Кину.

Свуда се шири зона нестабилности. Ако осмотримо географију револуцијâ које су се десиле у арапском свету, запазићемо, да се оне померају са запада на исток. И тако ће се оне и помицати – тај талас, на крају крајева, биће усмерен на Кину.

Аврам Шмулевич – Одакле Кинези данас узимају нафту?

Михаил Чернов – Колико сами производе – то је непознато, чак ни приближно, јер те процене које публикују Бритиш петролеум и други, мало имају везе са стварношћу. Реч је о једној од најстрожије чуваних тајни – шта и колико они сами производе. Они увозе нафту из земаља Персијског залива, и из Судана. Судан је једини велики снабдевач нафте у свету, који главни део нафте доставља не Западу, већ Истоку, по следећем редоследу: Кина, Индија, Малезија. Шта се десило са Суданом, Ви одлично знате.

Аврам Шмулевич – И шта ми сада добијамо? Нафтне области Судана се налазе или у новој јужној држави, или на спорним територијама између југа и севера. Све луке из којих се нафта извози, налазе се у северном, арапском Судану.

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

Михаил Чернов – Судан ће највероватније бити нестабилан. Револуције у земљама Персијског залива већ теку. Постоји још један извор нафте за Кину – Иран. Те револуције које се одвијају, имају логички завршетак у Саудијској Арабији и Ирану. Дакле, и кинески извори нафте у Персијском заливу, биће под знаком питања. Развој ситуације у Бахреину и у Саудијској Арабији, привремено је изгубио на значају због одвлачења војно-информативних ресурса на догађаје у Јапану (Фукушима) и у Либији – и потајно, шеици су угушили шиитску револуцију. Али, само привремено. Распламсава се пожар у Јемену. Нова рунда шиитских нереда у Заливу је неизбежна, као што је неизбежна и фрагментација Пакистана.

На лето-јесен, појавиће се озбиљни проблеми у земљама Средње Азије. Опет ће планути Киргизија, а у лето или на јесен, основни удар може пасти на Узбекистан и Казахстан. То је већ на граници Кине, регион који се граничи са западним кинеским провинцијама. То ће да стави под знак питања и испоруке из Средње Азије за Кину. Русија такође може имати озбиљних проблема, који ће стићи из Средње Азије. И све то створиће озбиљне ресурсне проблеме за Кину. И свуда где је нестабилност, покушаће војним путем да се утврде Американци.

Аврам Шмулевич – Хоћете да кажете, да ће се пример арапских револуција показати заразним и за неарапске регионе. За сада ми то не видимо. Иран се још држи, тим пре туркијске државе, које су далеко мање исламизирани. Арапске револуције се преносе из једне државе у другу, јер Арапи из различитих земаља могу разумети шта пишу блогери и медији у земљама које су обузете немирима. Они разумеју емисије које пропагирају те револуције, катарске телевизије Ал Џазира, потом телевизије Ал Арабија, чија је база у Дубаију и која се финансира из Саудијске Арабије, Кувајта, Либана и Уједињених Арапских Емирата, и америчке телевизије Ал Хура. Али, ван арапских држава, нема такве повезаности.

Михаил Чернов – Револуције у арапским земљама се одвијају зато јер су добро припремљене. Укључујући и медијски аспект.

Аврам Шмулевич – При томе, Ал Џазира и Ал Арабија су повезане са западним средствима информисања. Ево ситуације са Ал Џазиром – почетком 1990-тих година, Би Би Си је заједно са саудијском компанијом Орбит створио комерцијални телевизијски канал на арапском језику. 1996. године, канал је био угашен и сарадници те редакције су сачињавали костур Ал Џазире, која је створена те исте године, од новца емира Катара. Осим тога, како пише специјални дописник „Комсомолске Правде“ у Либији Дмитриј Стешин, „пре око годину дана, у Би-Би-Сију су се десила беспрећедентна отпуштања

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

новицара, менаџера, аналитичара, техничког персонала. Компетентно су отпушали. Како на пример клонирати Комсомолску Правду? Отпустити из сваког одељења по пар отреситих сарадника, и одмах их сабрати на другом месту, под другим кровом, и са добром платом. Добиће се клон издавачке куће, који ће скоро одмах почети са информативном продукцијом, благодарећи томе што се ранија структура није променила, већ само бројчано смањила. Сви отпуштени са Би-Би-Сија искрсли су у Тунису, Египту и Либији, као сарадници Ал Џазире“.

Михаил Чернов – На располагању организаторима револуција су изванредни инструменти. Што се тиче Ирана, тамо су већ били озбиљни немири „наранџасте позадине“. Али, могуће је да ће тамо устробати грубљи инструменти војног карактера.

Арапске револуције се преносе из једне државе у другу, јер Арапи из различитих земаља могу разумети шта пишу блогери и медији у земљама које су обузете немирима.

Аврам Шмулевич – У неарапским земљама – Ирану, Пакистану, у туркијском свету, и у државама Средње Азије – примери арапских револуција који би се преносили преко средстава информисања и Интернета, неће бити довољни, и биће неопходна некаква допунска дејства, устребаће допунски инструменти, али ако постоје намере, револуције могу бити тамо организоване?

Михаил Чернов – Да. Тим пре, јер су у Средњој Азији већ биле револуције. Шта типолошки зближава арапске земље и Средњу Азију? Имамо мање-више тврде ауторитативне режиме, велику имовинску неједнакост. Имамо и армију, која у свим тим државама, како је иначе било у Египту и Тунису, неће пуцати на народ (Узбекистан може бити изузетак, али му то неће помоћи). И имамо значајан део елите која је добила образовање на Западу, и уопште је повезана са Западом. То јест, полазне претпоставке свуда су једне те исте. И проблеми, судећи по свему, и тамо и овамо биће једни те исти.

Аврам Шмулевич – Плус криза официјелне идеологије. Али, постоје ли механизми који ће обезбедити арапским масама, које су сада изашле на улицу, утицај на политички процес?

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

Михаил Чернов – Постоје. Ти механизми су демократија и грађанско друштво. Грађанско друштво – то је оно што се налази у стадијуму активног стварања, и захваљујући чему су се револуције у Египту и Тунису показале као успешне. Оне су дошле на таласу грађанског друштва.

Одвија се еманципација арапских маса, еманципација ислама, еманципација муслиманских друштава. Резултат свог овог нереда, који почиње, биће тај, да ће те нове масе, нова друштва, нове и обновљене државе, са новим границама, новим режимима, бити потпуно другачије перципиране у свету и имаће сасвим другу, већу тежину у светској политици. Те ће државе бити далеко активније, са сасвим другачијим масама. Биће то другачији Арапи. Арапи престају да буду „тиквани“. И то јесте суштина револуција, главни смисао претходних догађаја.

Одвија се еманципација арапских маса, еманципација ислама, еманципација муслиманских друштава. Резултат свог овог нереда, који почиње, биће тај, да ће те нове масе, нова друштва, нове и обновљене државе, са новим границама, новим режимима, бити потпуно другачије перципиране у свету и имаће сасвим другу, већу тежину у светској политици.

Аврам Шмулевич – Како ће све то утицати на положај Израела?

Михаил Чернов – Какву је позицију на Блиском истоку имао раније Израел? Позицију једине демократске државе, једине вестернизоване државе. И Израел је у овој или оној мери, нашао узајамно разумевање са свим арапским елитама, ти су режими били јасни. Сви су они признавали формирану реалност, то да је Израел са војног и сваког другог аспекта лидер на Блиском истоку, признавали су статус кво. Са свим елитама на Блиском истоку, Израел се у овој или оној мери споразумевао. Било је одређених спорних момената, али то је нормално. Са свима је нађено узајамно разумевање, са многима – врло блиско. У тој истој Саудијској Арабији и Јемену, по неким извештајима, спуштали су се израелски авиони. Са Египтом је било успостављено пуно узајамно разумевање. Са другим државама северне Африке, укључујући и Либију, такође. Карактеристичан детаљ – по неким извештајима, Израел помаже Гадафија, афричке најамнике организују израелске војне компаније. Може бити, чак највероватније, да је то „новинарска патка“ – али карактеристично је то, да се то разматра као сасвим вероватна опција, и ту нечега има. Други човек Либије данас, Гадафијев син Сеиф ал Ислам, умало се није оженио Израелком, он се сусретао са израелским парламентарцима.

Али сада ће Израел изгубити статус „једине демократске државе на Блиском истоку“. Европа и САД рећи ће Израелу – око вас су такође демократске државе, идите и споразумевајте се са њима.

Аврам Шмулевич – Сматрам да се реална демократизација арапских држава, неће десити. Али, у западним медијима и у очима западног јавног мњења, те државе биће представљене као потпуно демократске.

Михаил Чернов – То је једно те исто. Десиће се и некаква демократизација. А такође биће представљене као демократски режими у пуној мери, као једнаки Израелу. У стварности, биће то режими различитог степена демократичности, али, наравно, са више демократије него данас.

И сваки режим у било којој арапској држави налазиће се под врло јаким притиском својих маса. Биће потребно да се негде усмери њихов револуционарни занос да га не поцепа наредна кланица. Распаљене променама, масе ће вршити веома јак притисак на сваку важећу власт. И елите ће бити заинтересоване да каналишу енергију маса, ма какви били односи тих елита према Израелу. И разумљиво је, да ће оне усмеравати ту енергију поглавито на Израел. Захваљујући пропаганди током деценија, сви Арапи, арапске масе и виши слојеви, убеђени су да је ситуација у погледу односа Израела и „Палестинске аутономије“ неправедна, и то неправедна због Израела. И они ће тражити, по њиховом схватању, праведно решење. А једини савезник Израела у садашње време, САД, лако ће предати Израел тим распаљеним арапским масама. Просто ће рећи – „ви сте демократија, они су демократије, идите и споразумевајте се“! О томе како Американци поступају са својим савезницима, надам се, да у Израелу немају никаквих илузија, посебно они који доносе одлуке, јер је Америка издала своје вишегодишње савезнике на Блиском истоку, пре свега, Мубарака и председника Јемена Салеха.

Али, ако Америка још не изда Израел, то значи, да је у тој партији, Израел потребан због нечега Америци. А потребан је као клин за дестабилизовање ситуације у Сирији и Ирану. Ако сада Сједињеним Државама не успе, без директног мешања, да сруше режиме у Сирији и Ирану, оне ће покушати да то учине војним путем и туђим рукама. Не искључујем сценарио, да ће бити испровоциран озбиљан војни конфликт, озбиљнији од рата 2006. године са Хезболахом, између Израела, Либана, Сирије и Ирана. Садашње заштравање ситуације око Газе може довести до мешања Хезболаха, и даље, Сирије и Ирана. То ће изазвати озбиљне проблеме у ужареним арапским земљама, и тада ће

Арапске револуције као почетак насилног преуређења света

Пише: Михаил Чернов
уторак, 19 април 2011 17:21

Америка да каже Израелу, који ће бити изморен тешким и дугим ратом – „Хвала! Сви ви сте слободни. Сада се договарајте са демократским арапским државама“.

Извор: <http://www.apn.ru/publications/article23942.htm>

Превео: Небојша Вуковић